देवी चतुःषष्ट्युपचार पूजा स्तोत्रम्

देवीमानसपूजा

ॐ उषसि मागध मङ्गल गायनैः, झटिति जागृहि जागृहि जागृहि ।
अतिकृपार्द्र कटाक्ष निरीक्षणैः, जगदिदं जगदम्ब सुखी कुरु ॥ १॥

कनकमय वितर्दि शोभमानं,
दिशि दिशि पूर्णसुवर्णकुम्भयुक्तम् ।
मणिमय मण्टप मध्यमेहि मातः
मयि कृपयाशु समर्चनं ग्रहीतुम् ॥ २॥

कनक कलश शोभमान शीर्षं
जलधर लम्बि समुल्लस त्पताकम् ।
भगवति तव संनिवास हेतोः
मणिमय मन्दिर मेत दर्पयामि ॥ ३॥

तपनीय मयी सुतूलिका कमनीया मृदुलोत्तरच्छदा ।
नवरत्न विभूषिता मया शिबिकेयं जगदम्ब तेऽर्पिता ॥ ४॥

कनकमय वितर्दि स्थापिते तूलिकाढये
विविध कुसुम कीर्णे कोटि बालार्क वर्णे ।

भगवति रमणीये रत्न सिंहासने ऽस्मिन्
उपविश पदयुग्मं हेमपीठे निधाय ॥ ५॥

मणि मौक्तिक निर्मितं महान्तं कनक स्तम्भ चतुष्टयेन युक्तम् ।
कमनीय तमं भवानि तुभ्यं नवमुल्लोच महं समर्पयामि ॥ ६॥

दूर्वया सरसि जान्वित विष्णु- क्रान्तया च सहितं कुसुमाढ्यम् ।
पद्मयुग्म सदृशे पदयुग्मे पाद्य मेत दुररी कुरु मातः ॥ ७॥

गन्ध पुष्पयव सर्षप दूर्वा- संयुतं तिल कुशाक्षत मिश्रम् ।
हेमपात्र निहितं सह रत्नैः अर्ध्यमेत दुररी कुरु मातः ॥ ८॥

जलजद्युतिना करेण जाती- फल तक्कोल लवङ्ग गन्ध युक्तैः ।
अमृतै रमृतैरि वातिशीतैः भगव त्याचमनं विधीयताम् ॥ ९॥

निहितं कनकस्य सम्पुटे पिहितं रत्न पिधान केन यत् ।
तदिदं जगदम्ब तेऽर्पितं मधुपर्कं जननि प्रगृह्यताम् ॥ १०॥

एतच्चम्पक तैल मम्ब विविधैः पुष्पैः मुहुर्वासितं
न्यस्तं रत्नमये सुवर्ण चषके भृङ्गैः भ्रमद्भिः वृतम् ।
सानन्दं सुर सुन्दरीभि रभितो हस्तैः धृतं ते मया

केशेषु भ्रम रभ्रमेषु सकले ष्वङ्गेषु चालिप्यते ॥ ११॥

मातः कुङ्कुम पङ्क निर्मित मिदं देहे तवोद्वर्तनं
भक्त्याहं कलयामि हेम रजसा संमिश्रितं केसरैः ।
केशाना मलकैः विशोध्य विशदा न्कस्तूरि कोदञ्चितैः
स्नानं ते नवरत्न कुम्भ सहितैः संवासि तोष्णोदकैः ॥ १२॥

दधि दुग्ध घृतैः समाक्षिकैः सितया शर्करया समन्वितैः ।
स्नपयामि तवाह मादरा ज्जननि त्वां पुन रुष्ण वारिभिः ॥ १३॥

एलोशीर सुवासितैः सकुसुमै र्गङ्गादि तीर्थोदकैः
माणिक्यामल मौक्ति कामृत रसैः स्वच्छैः सुवर्णोदकैः ।
मन्त्रान्वैदिक तान्त्रिका न्परिपठ न्सानन्द मत्यादरात्
स्नानं ते परिकल्पयामि जननि स्नेहात्त्व मङ्गीकुरु ॥ १४॥

बालार्क द्युति दाडिमीय कुसुम प्रस्पर्धि सर्वोत्तमं
मातस्त्वं परिधेहि दिव्य वसनं भक्त्या मया कल्पितम् ।
मुक्ताभिः ग्रथितं सुकञ्चुक मिदं स्वीकृत्य पीतप्रभं
तप्त स्वर्ण समान वर्ण मतुलं प्रावर्ण मङ्गी कुरु ॥ १५॥

नवरत्नमये मयार्पिते कमनीये तपनीय पादुके ।

सविलास मिदं पदद्वयं कृपया देवि तयो र्निधीयताम् ॥ १६॥

बहुभि रगरु धूपैः सादरं धूपयित्वा
भगवति तव केशा न्कङ्कतै र्मार्जयित्वा ।
सुरभिभि ररविन्दै श्चम्पकै श्चार्चयित्वा
झटिति कनक सूत्रै र्जूट यन्वेष्टयामि ॥ १७॥

सौवीराञ्जन मिद मम्ब चक्षुषोस्ते
विन्यस्तं कनक शलाकया मया यत् ।
तन्नूनं मलिन मपि त्वदक्षि सङ्गात्
ब्रह्मेन्द्रा द्यभिलषणीय तामियाय ॥ १८॥

मञ्जीरे पदयो र्निधाय रुचिरां विन्यस्य काञ्चीं कटौ
मुक्ताहार मुरोजयो रनुपमां नक्षत्रमालां गले ।
केयूराणि भुजेषु रत्न वलय श्रेणीं करेषु क्रमात्
ताटङ्के तव कर्णयो र्विनिदधे शीर्षे च चूडामणिम् ॥ १९॥

धम्मिल्ले तव देवि हेम कुसुमान्याधाय फालस्थले
मुक्ताराजि विराजमान तिलकं नासापुटे मौक्तिकम् ।
मात मौंक्तिक जालिकां च कुचयोः सर्वाङ्गुली षूर्मिकाः
कटयां काञ्चन किङ्किणी र्विनिदधे रत्नावतंसं श्रुतौ ॥ २०॥

मातः फालतले तवाति विमले काश्मीर कस्तूरिका-
कर्पूरागरुभिः करोमि तिलकं देहेऽङ्गरागं ततः ।
वक्षोजादिषु यक्ष कर्दम रसं सिक्त्वा च पुष्पद्रवं
पादौ चन्दन लेपनादिभि रहं सम्पूजयामि क्रमात् ॥ २१॥

रत्नाक्षतै स्त्वां परिपूजयामि मुक्ता फलैर्वा रुचिरैरविद्धैः ।
अखण्डितै र्देवि यवादिभिर्वा काश्मीर पङ्काङ्कित तण्डुलैर्वा ॥ २२॥

जननि चम्पक तैल मिदं पुरो मृगम दोपयुतं पटवासकम् ।
सुरभिगन्ध मिदं च चतुःसमं सपदि सर्वमिदं परिगृह्यताम् ॥ २३॥

सीमन्ते ते भगवति मया सादरं न्यस्त मेतत्
सिन्दूरं मे हृदय कमले हर्षवर्षं तनोति ।
बालादित्य द्युति रिव सदा लोहिता यस्य कान्तीः
अन्तर्ध्वान्तं हरति सकलं चेतसा चिन्तयैव ॥ २४॥

मन्दार कुन्द करवीर लवङ्ग पुष्पैः
त्वां देवि सन्ततं अहं परिपूजयामि ।
जाती जपा वकुल चम्पक केतकादि-
नानाविधानि कुसुमानि च तेऽर्पयामि ॥ २५॥

मालती वकुल हेम पुष्पिका- काञ्चनार करवीर कैतकैः ।
कर्णिकारगिरि कर्णिकादिभिः पूजयामि जगदम्ब ते वपुः ॥ २६॥

पारिजात शतपत्र पाटलैः मल्लिका वकुल चम्पकादिभिः ।
अम्बुजैः सुकुसुमैश्च सादरं पूजयामि जगदम्ब ते वपुः ॥ २७॥

लाक्षा संमिलितैः सिताभ्र सहितैः श्रीवास संमिश्रितैः
कर्पूरा कलितैः शिरै र्मधुयुतै र्गोसर्पिषा लोडितैः ।
श्रीखण्डागरु गुग्गुलु प्रभृतिभि र्नानाविधै र्वस्तुभिः
धूपं ते परिकल्पयामि जननि स्नेहात्त्व मङ्गीकुरु ॥ २८॥

रत्नालङ्कृत हेमपात्र निहितै र्गोसर्पिषा लोडितैः
दीपै र्दीर्घत रान्धकार भिदुरै र्बालार्क कोटिप्रभैः ।
आताम्रज्वल दुज्ज्वल प्रविलस द्रत्न प्रदीपै स्तथा
मातस्त्वा मह मादरा दनुदिनं नीराजया म्युच्चकैः ॥ २९॥

मातस्त्वां दधि दुग्ध पायस महाशाल्यन्न सन्तानिकाः
सूपापूप सिताघृतैः सवटकैः सक्षौद्र रम्भाफलैः ।
एला जीरक हिङ्गुनागरनिशा कुस्तुम्भरी संस्कृतैः
शाकैः साकमहं सुधाधिक रसैः सन्तर्पया म्यर्चयन् ॥ ३०॥

सापूप सूप दधि दुग्ध सिता घृतानि
सुस्वादु भक्त परमान्न पुरः सराणि ।
शाकोल्लस न्मरिचि जीरक बाह्लिकानि
भक्ष्याणि भुङ्क्ष्व जगदम्ब मयार्पितानि ॥ ३१॥

क्षीरमेत दिदं मुत्तमोत्तमं प्राज्य माज्य मिद मुज्ज्वलं मधु ।
मातरेत दमृतोपमं पयः सम्भ्रमेण परिपीयतां मुहुः ॥ ३२॥

उष्णोदकैः पाणियुगं मुखं च प्रक्षाल्य मातः कलधौत पात्रे ।
कर्पूरमिश्रेण सकुङ्कुमेन हस्तौ समुद्वर्तय चन्दनेन ॥ ३३॥

अतिशीत मुशीर वासितं तपनीये कलशे निवेशितम् ।
पटपूत मिदं जितामृतं शुचि गङ्गाजल मम्ब पीयताम् ॥ ३४॥

जम्ब्वाम्र रम्भाफल संयुतानि द्राक्षाफलक्षौद्र समन्वितानि ।
सनारिकेलानि सदाडिमानि फलानि ते देवि समर्पयामि ॥ ३५॥

कूश्माण्ड कोशातकि संयुतानि जम्बीर नारङ्ग समन्वितानि ।
सबीजपूराणि सबादराणि फलानि ते देवि समर्पयामि ॥ ३६॥

कपूरिण युतै र्लवङ्ग सहितै स्तक्कोल चूर्णान्वितैः
सुस्वादुक्र मुकैः सगौर खदिरैः सुस्निग्ध जातीफलैः ।
मातः कैतक पत्र पाण्डु रुचिभि स्ताम्बूल वल्लीदलैः
सानन्दं मुख मण्डनार्थ मतुलं ताम्बूल मङ्गीकुरु ॥ ३७॥

एला लवङ्गादि समन्वितानि तक्कोल कर्पूर विमिश्रितानि ।
ताम्बूल वल्लीदल संयुतानि पूगानि ते देवि समर्पयामि ॥ ३८॥

ताम्बूल निर्जित सुतप्त सुवर्णवर्णं
स्वर्णाक्त पूगफल मौक्तिक चूर्ण युक्तम् ।
सौवर्ण पात्र निहितं खदिरेन सार्धं
ताम्बूल मम्ब वदनाम्बुरुहे गृहाण ॥ ३९॥

महति कनकपात्रे स्थापयित्वा विशालान्
डमरु सदृश रूपा न्बद्ध गोधूम दीपान् ।
बहुघृत मथ तेषु न्यस्य दीपान्प्रकृष्टान्
भुवन जननि कुर्वे नित्य मारार्तिकं ते ॥ ४०॥

सविनय मथ दत्वा जानुयुग्मं धरण्यां
सपदि शिरसि धृत्वा पात्रमा रार्तिकस्य ।
मुख कमल समीपे तेऽम्ब सार्धं त्रिवार

भ्रमयति मयि भूयात्ते कृपार्द्रः कटाक्षः ॥ ४१॥

अथ बहुमणि मिश्रै मौंक्तिकै स्त्वां विकीर्य
त्रिभुवन कमनीयैः पूजयित्वा च वस्त्रैः ।
मिलित विविध मुक्तां दिव्य माणिक्य युक्तां
जननि कनकवृष्टिं दक्षिणां तेऽर्पयामि ॥ ४२॥

मातः काञ्चन दण्ड मण्डित मिदं पूर्णेन्दु बिम्बप्रभं
नानारत्न विशोभि हेम कलशं लोकत्रया ह्लादकम् ।
भास्वन्मौक्तिक जालिका परिवृतं प्रीत्यात्महस्ते धृतं
छत्रं ते परिकल्पयामि शिरसि त्वष्ट्रा स्वयं निर्मितम् ॥ ४३॥

शरदिन्दु मरीचि गौरवर्णै- र्मणिमुक्ता विलस त्सुवर्ण दण्डैः ।
जगदम्ब विचित्र चामरैस्त्वा- महमानन्द भरेण बीजयामि ॥ ४४॥

मार्ताण्ड मण्डल निभो जगदम्ब योऽयं
भक्त्या मया मणिमयो मुकुरोऽर्पितस्ते ।
पूर्णेन्दु बिम्ब रुचिरं वदनं स्वकीयं
अस्मिन्विलोकय विलोल विलोचने त्वम् ॥ ४५॥

इन्द्रादयो नतिनतै र्मकुट प्रदीपै-

नीराजयन्ति सततं तव पादपीठम् ।
तस्मादहं तव समस्त शरीर मेतत्
नीराजयामि जगदम्ब सहस्रदीपैः ॥ ४६॥

प्रियगति रतितुङ्गो रत्न पल्याण युक्तः
कनकमय विभूषः स्निग्ध गम्भीर घोषः ।
भगवति कलितोऽयं वाहनार्थं मया ते
तुरग शत समेतो वायुवेग स्तुरङ्गः ॥ ४७॥

मधुकर वृत कुम्भ न्यस्त सिन्दूर रेणुः
कनक कलित घण्टा किङ्कणी शोभि कण्ठः ।
श्रवण युगल चञ्च च्चामरो मेघतुल्यो
जननि तव मुदे स्यान्मत्त मातङ्ग एषः ॥ ४८॥

द्रुततर तुरगै र्विराजमानं मणिमय चक्र चतुष्टयेन युक्तम् ।
कनकमय ममुं वितानवन्तं भगवति ते हि रथं समर्पयामि ॥ ४९॥

हय गज रथ पत्ति शोभमानं दिशि दिशि दुन्दुभि मेघनाद युक्तम् ।
अतिबहु चतुरङ्ग सैन्यमेत- द्भगवति भक्ति भरेण तेऽर्पयामि ॥ ५०॥

परिघीकृत सप्त सागरं बहु सम्प त्सहितं मयाम्ब ते विपुलम् ।

प्रबलं धरणी तलाभिधं दृढदुर्गं निखिलं समर्पयामि ॥ ५१॥

शतपत्र युतैः स्वभाव शीतैः अतिसौरभ्य युतैः पराग पीतैः ।
भ्रमरी मुखरीकृतै रनन्तैः व्यजनै स्त्वां जगदम्ब वीजयामि ॥ ५२॥

भ्रमर लुलित लोल कुन्तलाली- विगलित माल्य विकीर्ण रङ्गभूमिः ।
इयमति रुचिरा नटी नटन्ती तव हृदये मुद मातनोतु मातः ॥ ५३॥

मुख नयन विलास लोल वेणी- विलसित निर्जित लोल भृङ्गमालाः ।
युवजन सुखकारि चारुलीला भगवति ते पुरतो नटन्ति बालाः ॥ ५४॥

भ्रम दलिकुल तुल्या लोल धम्मिल्ल भाराः
स्मित मुख कमलोद्य द्दिव्य लावण्य पूराः ।
अनुपमित सुवेषा वारयोषा नटन्ति
परभृत कल कण्ठ्यो देवि दैन्यं धुनोतु ॥ ५५॥

डमरु डिण्डिम जर्झर झल्लरी- मृदुरव द्रगड द्द्रगडादयः ।
झटिति झाङ्कृत झाङ्कृत झाङ्कृतैः बहुदयं हृदयं सुखयन्तु ते ॥ ५६॥

विपञ्चीषु सप्त स्वरा न्वादयन्त्य- स्तव द्वारि गायन्ति गन्धर्व कन्याः ।
क्षणं सावधानेन चित्तेन मातः समाकर्णय त्वं मया प्रार्थितासि ॥ ५७॥

अभिनय कमनीयै र्नर्तनै र्नर्तकीनां
क्षनमपि रमयित्वा चेत एतत्त्वदीयम् ।
स्वयमह मतिचितै र्नृत्त वादित्र गीतैः
भगवति भवदीयं मानसं रञ्जयामि ॥ ५८॥

तव देवि गुणानुवर्णने चतुरा नो चतुराननादयः ।
तदिहैक मुखेषु जन्तुषु स्तवनं कस्तव कर्तुमीश्वरः ॥ ५९॥

पदे पदे यत्परिपूजकेभ्यः सद्योऽश्वमेधादि फलं ददाति ।
तत्सर्वपापक्षय हेतुभूतं प्रदक्षिणं ते परितः करोमि ॥ ६०॥

रक्तोत्पला रक्तलता प्रभाभ्यां ध्वजोर्ध्वरेखा कुलिशाङ्किताभ्याम् ।
अशेष वृन्दारक वन्दिताभ्यां नमो भवानी पद पङ्कजाभ्याम् ॥ ६१॥

चरण नलिन युग्मं पङ्कजैः पूजयित्वा
कनक कमल मालां कण्ठदेशे ऽर्पयित्वा ।
शिरसि विनिहितोऽयं रत्न पुष्पाञ्जलिस्ते
हृदय कमल मध्ये देवि हर्षं तनोतु ॥ ६२॥

अथ मणिमयञ्चकाभिरामे कनकमय वितान राजमाने ।

प्रसरदगरु धूप धूपितेऽस्मि- न्भगवति भवनेऽस्तु ते निवासः ॥ ६३॥

एतस्मिन्मणि खचिते सुवर्णपीठे त्रैलोक्या भयवरदौ निधाय हस्तौ ।
विस्तीर्णे मृदुल तरोत्तरच्छदेऽस्मि- न्पर्यङ्के कनकमये निषीद मातः ॥ ६४॥

तव देवि सरोज चिह्नयोः पदयो र्निर्जित पद्मरागयोः ।
अतिरक्ततरै रलक्तकैः पुनरुक्तां रचयामि रक्तताम् ॥ ६५॥

अथ मातरु शीरवासितं निजताम्बूल रसेन रञ्जितम् ।
तपनीयमये हि पट्टके मुख गण्डूष जलं विधीयताम् ॥ ६६॥

क्षणमथ जगदम्ब मञ्चकेऽस्मि-न्मृदुतल तूलिकया विराजमाने ।
अतिरहसि मुदा शिवेन सार्धं सुखशयनं कुरु तत्र मां स्मरन्ती ॥ ६७॥

मुक्ता कुन्देन्दु गौरां मणिमय मकुटां रत्नताटङ्क युक्तां
अक्षस्रक्पुष्पहस्तां अभयवरकरां चन्द्रचूडां त्रिनेत्राम् ।
नानालङ्कार युक्तां सुरमकुट मणि द्योतित स्वर्णपीठां
सानन्दां सुप्रसन्नां त्रिभुवन जननीं चेतसा चिन्तयामि ॥ ६८॥

एषा भक्त्या तव विरचिता या मया देवि पूजा
स्वीकृत्यैनां सपदि सकलान्मेऽपराधा न्क्षमस्व ।

न्यूनं यत्तत्तव करुणया पूर्णतामेतु सद्यः
सानन्दं मे हृदयकमले तेऽस्तु नित्यं निवासः ॥ ६९॥

पूजामिमां यः पठति प्रभाते मध्याह्नकाले यदि वा प्रदोषे ।
धर्मार्थ कामान्पुरुषो ऽभ्युपैति देहावसाने शिवभाव मेति ॥ ७०॥

पूजा मिमां पठेन्नित्यं पूजां कर्तु मनीश्वरः ।
पूजाफल मवाप्नोति वाञ्छितार्थं च विन्दति ॥ ७१॥

प्रत्यहं भक्ति संयुक्तो यः पूजन मिदं पठेत् ।
वाग्वादिन्याः प्रसादेन वत्सरात्स कवि र्भवेत् ॥ ७२॥

इति श्रीमच्छङ्कर भगवतः कृतौ देवी चतुःषष्ट्युपचार पूजा स्तोत्रं सम्पूर्णम् ॥